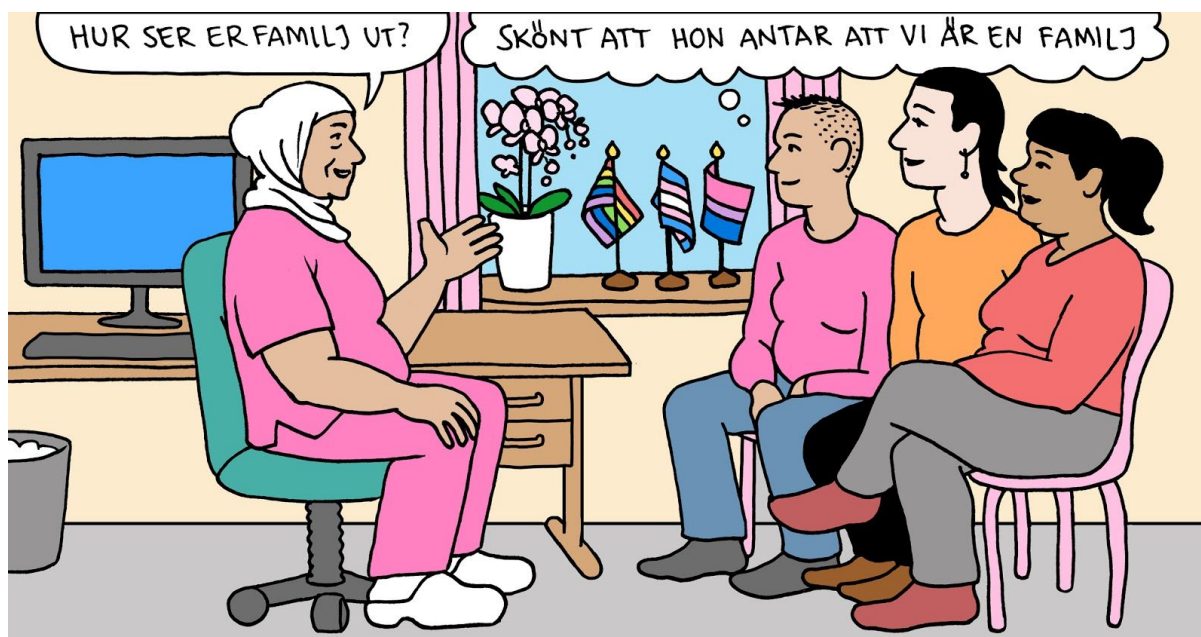

Att ställa öppna frågor - en bild och en text att reflektera runt

Det finns starka normer i samhället kring hur en familj ska se ut, som vi alla behöver förhålla oss till. Normer påverkar våra förväntningar och antaganden. Barnmorskan på bilden frågar personerna på ett öppet sätt om deras familj. Detta ger en familj med potentiellt tre föräldrar möjlighet att berätta om det, eller att de hör ihop på något annat sätt.

Språket är hela tiden beroende av våra föreställningar och antaganden. Därför går det inte att säga vad ett öppet språk är, utan att samtidigt tala om ett öppet förhållningssätt. Vi behöver alla träna oss på att backa från normativa antaganden kring hur en familj kan se ut, vem som kan vara gravid eller vem som är förälder. För att ta reda på hur en specifik familj ser ut behöver vi fråga. Det kan handla om att fråga den som kommer ensam till inskrivningen om den skaffat barn på egen hand eller om det finns fler föräldrar, eller att ställa frågor om hur föräldrar vill bli benämnda.

Normer styr även utformningen på blanketter och journalsystem, vilket ofta får som konsekvens att det inte går att dokumentera korrekt kring regnbågsfamiljer. I de fallen är det bra att tänka till kring hur du ska göra, kanske omformulera frågor du behöver ställa för att systemet kräver det, eller be om ursäkt för att journalsystemet exkluderar eller osynliggör familjen du har framför dig. Det är också viktigt att förklara för en patient varför du ställer en viss fråga, för att den inte ska upplevas som normativ eller utpekande.

Hbtq-personer blir ofta ansatta av nyfikenhetsfrågor utifrån att ha brutit mot normer. Fråga bara om det som har relevans för vården som ska ges. Vill du veta mer om hbtq och föräldraskap, har RFSL:s hemsida bra information. Läs gärna mer där.

När vi ställde frågan till hbtq-föräldrar i en enkät om vad ett bra bemötande kan innebära i praktiken fick vi bland annat dessa svar:

“Vid ett dåligt tillfälle bemöttes jag av att bli tillkallad ‘mamma, eller vad vi nu ska kalla dig’, vilket absolut inte kändes bra. Vid ett annat tillfälle fick jag istället frågan om jag ville bli kallad mamma ‘eftersom det kan skilja sig åt mellan par’. Då upplevde jag det inte alls kränkande även om det för mig var självklart att vilja bli kallad mamma.”

“Hon balanserade fint att våga fråga för att kunna göra sitt jobb utan att hennes egen nyfikenhet tog över.”

“Barnmorskan hade en prideflagga i sitt fönster. Det tryggade faktiskt. Sedan var hennes språk medvetet om heteronormen vilket skapade trygghet”

Hur ser dina föreställningar om familj ut?

Vad frågar du, och vad antar du, i mötet med en patient?

I vilka lägen förklarar du varför du ställer vissa frågor?